

Antibiotikabruken fortsetter å falle

Foto: VNF Images

De ti første månedene i år ligger antibiotikaforbruket seks prosent lavere enn samme periode i fjor. Sammenlignet med 2012 har forbruket falt med 36 prosent per 1 000 innbygger.

Det viser ferske tall fra Farmaloggs legemiddelstatistikk som Apotekforeningen innhentet i forbindelse med Verdens antibiotikadag 18. november.

Myndighetenes målsetning i Handlingsplan mot antibiotikaresistens, var at bruken av antibiotika til mennesker skulle reduseres med 30 prosent fra 2012 til 2020. Statistikken viser at bruken var redusert med 32 prosent ved utgangen av 2020. I 2021 har den positive utviklingen fortsatt, og er ned 36 prosent sammenlignet med 2012.

– Det er veldig positivt at helsetjenesten har klart å nå det ambisiøse målet i handlingsplanen, og at utviklingen fortsetter i år. Redusert antibiotikabruk er det viktigste våpenet for å bekjempe resistens, og dermed beholde antibiotika som et effektivt legemiddel mot infeksjoner, sier fagdirektør Hanne Andresen i Apotekforeningen.

Andresen tror den positive utviklingen er godt hjulpet av koronapandemien, som har ført til færre bakterieinfeksjoner i fjor og i år. I 2019 økte bruken av antibiotika noe, men denne økningen er snudd til kraftig reduksjon i fjor, en utvikling som er videreført i år.

Tallene for primærhelsetjenesten viser en enda mer positiv utvikling. Antall solgte doser fra apotekene unntatt sykehusapotekene er redusert med nesten 38 prosent pr 1000 innbygger i perioden januar til oktober i år, sammenlignet med samme periode i 2012. Antall doser som er utlevert gjennom sykehusapotekene er redusert med 29 prosent.

– Dette viser at fastlegene har gjort en kjempeinnsats for å redusere bruken av antibiotika, og at sykehuslegene er på god vei etter. Det som er synd, er at sykehuse-nes bruk av bredspektret antibiotika er det som har minst reduksjon. Bredspektret antibiotika representerer den største risikoen for resistensutvikling, sier Andresen.

Agder er det fylket der det brukes mest antibiotika per innbygger, fulgt av Vestfold og Telemark og Troms og Finnmark. Hittil i år har Egdene brukt ni prosent mer antibiotika enn landsgjennomsnittet. I alle de øvrige fylkene er avviket fra gjennomsnittet innenfor +/- 3 prosentpoeng.

Det brukes minst antibiotika i Rogaland, Viken og Trøndelag.

– Jeg oppfatter det som positivt at det er ganske små fylkesforskjeller. Det indikerer at retningslinjene for bruk av antibiotika blir praktisert ganske likt i hele landet. De forskjellene som er, kan sannsynligvis forklares med forskjeller i sykdomsbyrden, tror Hanne Andresen.

Tallene viser imidlertid ganske store forskjeller mellom fylkene når det gjelder reduksjon i antibiotikabruken. I Oslo har det vært en reduksjon på over 40 prosent fra 2012, mens den laveste nedgangen er i Vestfold og Telemark, med 33 prosent.

Om tallene: Alle tall gjelder perioden januar til oktober for årene 2012 til 2021, for å kunne sammenligne over år frem til 2021. Alle prosentvise endringer gjelder per 1000 innbygger, og hensyntar endringer i folkemengden. Alle tall gjelder salg av antibiotika fra apotek per fylke. Det kan dermed være noe avvik mellom hvor brukeren er bosatt, og hvor antibiotikumet er hentet ut fra apotek. Hvis ikke annet er oppgitt omfatter tallene både salg fra sykehusapotek, som hovedsakelig leverer til sykehusene, og primærapotekene som leverer direkte til publikum. Tallene omfatter ikke metenamin, som er et antibakterielt middel som ikke forårsaker resistensutvikling.

De har formidlet kunnskap slik at alle forstår

Foto: Akademikene

Line Vold fra Folkehelseinstituttet (FHI) og assisterende helsedirektør Espen Rostrup Nakstad mottok årets Akademikerpris for sin kunnskapsformidling under koronakrisen.

Akademikerprisens jury mener at «årets prisvinnere har fremstått som eksepsjonelt gode og trygge formidlere i situasjonen landet har stått i».

– De har formidlet forskningsbasert kunnskap og kompliserte faglige vurderinger slik at alle forstår. Samtidig har de også klart å formidle, på en trygg og åpen måte, både usikkerhet og faglig uenighet, sa juryleder Merete Nilsson under overrettel- sen under Akademikernes høstkonferanse i november.

Line Vold fremhevet den høye tilliten til myndigheten som et godt utgangspunkt for å kommunisere til den norske befolkningen.

– Jeg tror i et land som Norge at folk hadde vært mer skeptiske til rådene dersom alle fagfolk var helt enige, når vi vet at dette er en ny sykdom. Det har vært viktig å være åpen om det vi vet og ikke vet, og justere oss når vi får ny kunnskap, sa Vold.

Nakstad understreket at de har måttet tenke enkelt:

– Alle må få vite hva de kan gjøre for å bidra. Det har vært stor usikkerhet, men noe må man gjøre. Forskning kan ikke gi svar for alt, og vi har også måttet bruke sunn fornuft. Og så har vi fått god hjelp fra mediene, folk flest og fra solide fagmiljøer, sa Nakstad.

– Vold og Nakstad har demonstrert verdien av tung fagkunnskap kombinert med fantastisk formidling i en krisesituasjon, sier jurylederen.

– Årets vinnere har gjennom koronakrisen vist hvor avgjørende det er med akademisk kunnskap i byråkratiet, og sammen med sine kolleger har de vært helt sentrale for å løse oss trygt igjennom pandemien. De er begge eksepsjonelt gode og trygge formidlere, og er nærmest blitt byråkratiets superstjerner, sier Merete Nilsson videre.

– Jeg mener vi som akademikere har grunn til å være stolte av det norske byråkratiet, sier Line Vold, avdelingsdirektør i Folkehelseinstituttets avdeling for smittevern og beredskap.

Vold og Nakstad mener det er spesielt fint å få prisen i en situasjon der de har formidlet mange råd til befolkningen om å gjøre ting de færreste ønsker, og vært ærlige om at rådene har vært basert på et nokså svakt kunnskapsgrunnlag:

– Det har ikke vært noen selvfølge at det skulle gå bra – men jeg tror åpenheten om usikkerhet i kunnskap og også diskusjonene oss imellom kan ha bidratt til at både media og folk flest har fått god innsikt i det vi jobber med. Plutselig vet mange både hva helgenomsekvensering og reproduksjonstallet R er. Og hvordan vi beskytter oss mot smitte. Det er egentlig helt fabelaktig, sier Vold.

– Falske nyheter og konspirasjonsteorier gjør seg gjeldende rundt om i verden. Årets prisvinnere har sin del av æren for at nordmenn har hatt stor tillit til myndighetene under krisen, sier juryleder Merete Nilsson.

Siden 2008 har Akademikerne delt ut Akademikerprisen. Prisens formål er å hedre norske eller utenlandske enkeltpersoner for deres bidrag til akademisk frihet og for å støtte deres arbeid i kunnskapsformidling og å oppmuntre til videre innsats.

Dansk CED-president

Foto: Jeppe Carlsen/Dansk Tandlægeforening

Danske Freddie Sloth-Lisbjerg ble i november valgt til ny president i Council of European Dentists (CED). Sloth-Lisbjerg var president i NTFs danske søsterorganisasjon, Tandlægeforeningen, fra 2011 til 2018.

I sin søknad til CED understreket han blant annet at de nasjonale organisasjonene må jobbe hardt for å være gode nok til å finne løsninger, både overfor myndighetene, og for pasientene og også for tannlegene. Han la også vekt på tannlegeutdanningen, som synes å være under press i mange land.

I en pressemelding fra Tandlægeforeningen sier Sloth-Lisbjerg at noe av det han vil ha særlig oppmerksomhet på er å skape en sterk felles europeisk stemme som kjemper for både tannlegers arbeidsbetingelser og tannhelsen.

– Jeg ser en stigning i EU-lovgivningen på vårt område og det er derfor viktig at vi sikrer innflytelse så vi kan påvirke lovgivningen til beste for både tannleger og pasienter, sier CEDs nye president, som har sittet i styret i organisasjonen i fem år og nå overtar etter italienske Marco Landi som president.

CED er EU-landenes tannlegeforening, som representerer 340 000 tannleger fra 31 land. Foreningen er en offisielt anerkjent EU-institusjon, er høringsberettiget og er med i ulike rådgivende EU-utvalg. Styret i CED består av åtte tannleger fra åtte ulike land.

Vanskelig for senioren å få ny jobb

Eldre arbeidstakere sliter med å få ny jobb. Det viser en ny lederundersøkelse fra Senter for seniorpolitikk.

Årets tall fra Norsk Seniorpolitisk barometer viser at eldre arbeidstakere fortsatt har store utfordringer når de vil ha ny jobb: Ledere nøler med å innkalle kvalifiserte søkere til jobbintervju når søkerne er blitt 59 år.

Det er imidlertid stor forskjell på privat og offentlig sektor. Og det er stor forskjell på små og store virksomheter. Dessuten er kvinnelige ledere mer positive til senioren, og eldre ledere er mer positive til senior arbeidstakere.

– Senior arbeidssøkere har best sjanse når de søker jobb hos eldre kvinnelige ledere i offentlig sektor, sier direktør ved Senter for seniorpolitikk Kari Østerud.

Barometeret viser at åtte av ti ledere mener at deres ansatte over 60 år presterer like godt som de yngre medarbeiderne. Lederne mener også at senioren har håndtert koronasituasjonen like godt som sine yngre kollegaer.

Seniorer får likevel ikke være med når ny teknologi og nye arbeidsmetoder skal tas i bruk.

I Norge er 22 prosent av arbeidskraften over 55 år. Av alle personer mellom 55 og 66 år er det 67 prosent som jobber.

– Senioren gjør en stor innsats i alle bransjer. Når økonomene nå forventer at arbeidsmarkedet vil bli strammere fremover, vil det bli enda viktigere for virksomhetene å utvikle kompetansen de allerede har på huset, sier Østerud.

Norsk seniorpolitisk barometer gjennomføres årlig av Ipsos på oppdrag fra Senter for seniorpolitikk. I år er 1 200 ledere i offentlig og privat sektor blitt intervjuet om sine holdninger til og oppfatninger av eldre arbeidstakere.

TannSpes

TannlegeSpesialistene i Oslo

tlf: 22 20 50 50 post@tannspes.nhn.no www.tannspes.no

Henvisningsklinikk på Vinderen i Oslo

RAGNAR BJERING
Kjeveortoped, PhD

ANDERS VALNES
Kjeve- og
ansiktsradiolog

KARL IVER HANVOLD
Oralkirurg, kjevekirurg

BANO SINGH
Tannlege, PhD

BJØRN EINAR DAHL
Protetiker, PhD

Foto: UiO